

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Készítette: NGTT Titkársága

ÖSSZEFOGLALÓ az NGTT 2020. június 15-i plenáris üléséről

Az ülés ideje: 2020. június 15. hétfő, 10.00 óra
Az ülés helyszíne: Miniszterelnökség, 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.
földszinti nagy konferenciaterem
Soros elnök: Dr. Kucsera Tamás Gergely, Művészeti Oldal

Előadó:

dr. Orbán Balázs parlamenti és stratégiai államtitkár, miniszterhelyettes (ME)

Dr. Kucsera Tamás Gergely soros elnök köszöntötte az Oldalak képviselőit, a kormányzati képviselőket, állami vezetőket. Kiemelte az ülés rendkívüliségét, hiszen a koronavírus járvány miatt kevesen tudtak részt venni, a plénum tagság nagy része online volt jelen az ülésen. Megállapította a határozatképességet és ismertette a napirendi pontokat.

Felkérte dr. Orbán Balázs parlamenti és stratégiai államtitkár, miniszterhelyettes urat, hogy tartsa meg „*A koronavírus hatása a magyar gazdaságra, a gazdaság újraindításának feladatai*” című előadását.

Dr. Orbán Balázs miniszterhelyettes úr megköszönte a meghívást, köszöntötte a megjelenteket, majd megjegyezte, hogy a kormány nagy figyelemmel kíséri az NGTT-ben zajló munkát. A gazdasági és társadalmi oldal érdekképviselőjét ellátó szervezet és fórumrendszer, amelyen keresztül az érdekegyeztetési mechanizmusokat meg tudják tenni, kulcsfontosságú, és ennek megfelelően kiemelt prioritásként kezelik az itt elhangzó véleményeket.

Miniszterhelyettes úr a koronavírus általános tapasztalataival kezdte előadását. Amikor elindult a válság és egyértelművé vált, hogy egy globális pandémiává erősödik, akkor a sikeres válságkezelést kutatók először vakvágányon indultak el, vagyis minden ország a legalkalmasabb politikai berendezkedést próbálta kialakítani a vírus elleni védelemre. Az egyik alapállás az volt, hogy a járvány elsőhullámos védekezésének a kulcsa nem a politikai struktúrában kezelendő, hanem a kormányzatok és az állampolgárok közötti bizalomban. A koronavírus-krízis következtében az embereknek és a kormányzatnak egy bizalmon alapuló kölcsönös együttműködést kellett létrehozniuk a járvány elleni kollektív védelem megszervezésében, valamint a gazdaság megmentésében. Ha ez rendben van, ha az állam tudja, mi várható el az állampolgároktól, akkor tud jól védekezni. Másik alapelv az volt, hogy az állam és a nemzetállamok nem a probléma részét képezik, hanem a megoldás részét. A 21. század a globális problémák évszázada lesz. A globalizáció bizonyos szempontból -

kifejezetten életminőségünket tekintve - pozitív hozadékokkal jár, de a hozadékokat akkor élvezzük, amikor süt a nap. Amikor beborul az idő, és a világgazdaság egén felhők sokasodnak, akkor a nemzetállamok azok, amelyek képesek legitimitációt és felhatalmazást közvetítő közösséget megvédeni.

Miniszterhelyettes úr a magyar védekezési modell bemutatásával folytatta előadását. Minden országnak meg kellett hoznia azt a döntést, hogy az emberélet vagy a gazdaság, a munkahelyek állnak-e az első helyen? A Kormány a koronavírus-járvány elleni gyors és hatékony fellépés érdekében, az Alaptörvényben meghatározott élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető elemi csapás kezeléséből eredő kötelezettségére hivatkozva hozta meg időben, az első beteg megjelenéséhez képest számos országnál korábban a döntéseit, és hirdetett ki veszélyhelyzetet az ország egész területére. Az intézkedések sikeressége beigazolódott. A válságnak nincsenek strukturális okai, egy olyan problémával állunk szemben, amely egy egyszeri alkalom, és azt reméljük, hogy hosszú távon le fogjuk tudni küzdeni. Ezért, ha az életvédelmi és az egészségvédelmi feladatokat elvégeztük, akkor lehet rátérni a munkahelyvédelmi és a munkahely-teremtési, gazdaság újraindítási fázisra. Jelenleg ebben a szakaszban vagyunk.

Nemzetközi összehasonlításban sikeresen védekezett az ország. Ennek az okait azért fontos tudni, mert ha a járvány második, harmadik hulláma megérkezik, ugyanazt kell megtenni. Ilyenek például a kormányzóképeség, stabilitás, gyors reagálás, kormány és állampolgár közötti bizalom, hatékony jogi szabályozás stb. Hiába a magyar Alaptörvény a legrészletesebb a különleges jogrendi állapotokat tekintve, nem alkalmas az ilyen típusú helyzet kezelésére. Veszélyhelyzet lett kihirdetve, de egy speciális törvényi felhatalmazást kellett alkalmazni. Ez a koronavírus elleni védekezésről szóló törvény, aminek keretében a védekezéshez szükséges döntéseket így, korlátok nélkül tudtuk meghozni. Ezek a gyors döntések kulcsfontosságú elemek voltak a gazdaság és a munkahelyek védelmében, valamint az egészségügyi rendszer kezelésével kapcsolatban.

Külgügyminiszter úr kellő módon tájékoztatja a nyilvánosságot az állam működőképességéről, valamint arról, hogy még ebben a nehéz helyzetben is a nemzetközi kereskedelemben, és a járvány elleni védekezéshez szükséges eszközök beszerzésében is kifejezetten élen tudjunk járni. A védőfelszereléseket tekintve fontos, hogy importra már ne szoruljunk, hanem a saját védőeszköz-gyártási kapacitásainkat növeljük. Óvintézkedésekre van szükség, hogy a járvány-görbét ellaposítsuk, és az egészségügyet megvédjük a túlterheltségtől.

Olyan intézkedéseket is kell hozni, amelyek a munkahelyeket megvédik, munkahelyeket teremtenek, ezért született döntés a közfoglalkoztatási program keretszámainak újbóli megnövelése mellett, de a cél az, hogy megerősödve jöjjünk ki a válságból. 2020-2022 év között 9-10 ezer milliárd forintnyi összeget tervez a Kormány a gazdaságvédelmi akcióterv keretében elkölteni. Ez a GDP 18-20%-át jelenti.

1,2 millió embernek tudtunk eddig a gazdasági akcióterv keretein belül segítséget nyújtani. Ez nem csak a munkahelyteremtésben nyilvánul meg, hanem a munkahely elvesztésétől való védettséget is jelent.

A járvány társadalmi hatásait tekintve Miniszterhelyettes úr elmondta, hogy a vírus minden biztonnal alapvető változásokat fog hozni: felértékelődnek a hazai és helyi termékek, illetve a belföldi turizmus; Felgyorsul a digitális forradalom (digitális oktatás, távmunka, készpénznélküli gazdaság kiépülése), illetve, hogy nagyobb számban költözhetnek a

külvárosokba és vidékre a városközpontokban élők. A magyar kormány elkötelezett célkitűzése, hogy ne legyen életminőség-különbség a települések között. Másként hat a járvány a kistelepülésen és a nagyobb településeken, másként az észak-keleti és másként a dél-nyugati területeken. A legkisebb településeket is a XXI. században betöltött szerepüknek megfelelően kell fejlesztenünk. Ezeket a faktorokat folyamatosan figyelni kell.

A járvány gazdasági kihívásai tekintetében a Pénzügyminisztérium számításai szerint bizonytalanok az előrejelzések. Reményeik szerint azok az adatok, amik a költségvetési törvényben és a konvergencia programban rögzítésre kerültek, inkább pesszimisták, tehát ehhez képest jobb számokat várnak.

A járvány következtében összefogás alakult ki Magyarországon, de ennek egy elég tudatos politikai stratégia következményeként a magyar ellenzék nem akart része lenni, folyamatos opponenciát tanúsítottak. Folyamatosan támadták a Kormány egészségügyi, gazdasági és járványügyi intézkedéseit.

A rendkívüli jogrend kivezetése e hét végén megtörténik, de egy olyan jogi szabályozási rendszert fogadtunk el, amely lehetővé teszi azt, hogy különleges jogrendi állapot újból történő bekapcsolása nélkül a járványügyi készültséget fent tudjuk tartani. A gazdaságvédelmi könnyítésekkel kapcsolatban szintén az az átmeneti törvény rendelkezik, amiről a Parlament hamarosan szavaz (határidők, átmeneti szabályok). Ezáltal mindenki számára nyilvánvaló lesz, hogyan fogja tudni tervezni az idei és a jövő évet, természetesen a változtatás jogát részben fenntartva.

Dr. Kucsera Tamás Gergely elnök úr megköszönte a nyitóelőadást. Kiegészítésképpen hozzátette, hogy rögtön az első kormányzati intézkedések után az NGTT oldalelnökeivel közösen kialakított nyilatkozatot adott ki, melyben az NGTT reagált azokra az intézkedésekre, melyek alapvetően az egészség- és az embervédelemből indultak ki és egyéb vonatkozó szabályozókat is magukkal hoztak akár a gazdasági működés, a működés fenntartása, a társadalmi érintkezés vonatkozásában. Hozzátette, hogy látható, hogy az első intézkedések eredményre vezettek. Ezután felkérte az Oldalakat a hozzászólásra.

Az **Egyházi Oldal** kiejtette, hogy az állami intézkedések kihatással voltak mind a plébániák, mind a papok, mind az Egyház életére. A 2020. március 16-án született rendelet értelmében a templomokat bezárták. Szentmisék továbbra is folytak online formában, szerencsére a hívek nagy elfogadással fogadták. Többen néztek otthon szentmisét, mint ahányan jártak templomba előtte. Ahogy feloldásra került a zárlat, a hívek visszatértek a templomba, és közben az online szentmise közvetítések megmaradtak.

A **Művészeti Oldal** a kultúra és művészet helyzetéről beszélt. A járvány ezt a területet különösen erősen érintette. Az előadó-művészeti szférát kiemelten hangsúlyos helyzetbe hozta. Ennek megsegítésére első lépésként a Kultúráért Felelős Államtitkárság lebonyolított egy egymilliárdos mentőcsomagot „Köszönjük Magyarország címmel”. Miniszterelnök úr a Magyar Művészeti Akadémiát és elnökét, mint a Nemzeti Kulturális Tanács elnökét bízta meg egy nagyobb léptékű, 5 milliárdos mentőcsomag kidolgozásával és lebonyolításával. Ez hangsúlyosan támogatja az előadó-művészetet, a Filmintézettől az Operán keresztül a koncertéletig, kisebb mértékben az intézményeket. Elnök úr a komolyzenei művészek támogatására tett javaslatot a 2020-2021-es esztendőkre. A járvány sújtotta időszakban a Kormány plusz forrásokat rendelt ehhez a fontos területhez, hiszen a magyar zenei élet világhírű. A szféra erősítésével próbál a kormányzat reagálni a válságra.

A **Gazdasági Képviselői Oldal** köszöntötte a megjelenteket. Véleménye szerint az elmúlt 3,5 hónap alatt nyilvánvalóvá vált, hogy a cselekvési sorozatnak két rendkívül fontos eseménye volt: az emberi életek megvédése, valamint az ennek érdekében meghozott kormányzati intézkedések. Ezen intézkedések fogadtatása a lakosság részéről rendkívül pozitív volt, még annak ellenére is, hogy az intézkedések nagyon szigorúak voltak. Az emberek tudták, hogy a gazdasági helyzetük romlani fog, mégis az emberi életet és az egészséget tekintették a legfontosabbnak. Ez egy közös, együtt elvégzett munka volt.

Szintén fontosak voltak a Kormány gazdasággal kapcsolatos intézkedései. Az első perctől kezdve, amikor látszott, hogy nem csak az emberek életét és egészségét veszélyezteti a világjárvány, hanem a gazdaságot is, az emberek munkahelyét, megélhetését, akkor a Kormány összehívta a versenyszféra és a Kormány konzultációs fórumát, a szakszervezetek és a munkáltatók részvételével. Március közepe óta ülésezik a fórum, ahol a Kormány által egyeztetett, tervezett vagy meghozott, gazdaságot érintő rendelkezéseket megvitatják. Külön egyeztetések zajlottak a Kormány, a Kamara és további két nagy munkáltatói szervezet között szintén minden héten. Az Oldal hozzátette, hogy megpróbálták a lehető legjobb javaslatokat megtenni, rendelkezéseket meghozni. Ha valaki nagyon akart, hozzá tudott jutni ezekhez a pályázatokhoz, pénzekhez.

Az Oldal megerősítette, hogy csak olyan béremeléseket tud a Gazdasági oldal elfogadni, amely mögött gazdasági teljesítmény van. A Kormány szándéka, hogy az emberek lakóhelyüket úgy tudják megválasztani, hogy ne kelljen dönteniük arról, hogy az életminőségük egyik helyen rosszabb vagy jobb, mint a másik helyen. Ma Magyarországon 2400 olyan település van, ahol 2000-nél kevesebben élnek. Ezekben a kistelepüléseken igazán hatékonyan nem lehet kereskedelmi tevékenységet folytatni, de kell! A járvány erre tökéletes bizonyíték. Szükség van a kis és nagy üzletekre a kistelepüléseken is. Akár az Állammal közösen fenntartva.

A **Civil Oldal** elsőként arról beszélt, hogy Oldal értékeli, hogy az előterjesztés olyan teoretikus, államelméleti alapból indul ki, ami az intézkedési csomagot teljes mértékben alátámasztja, és meghatározza azt, hogy az aktív, cselekvő, kompetens és hatékony állam ténylegesen cselekvőképes. Fontos, hogy ebből tud egy program kiindulni. Hozzá tették, hogy az életvédelmi akcióterv alapvetően egy jóléti állami válasz. Négy kategóriába sorolták, hogy makro szinten hogyan jelenik meg egy pszichológiai tipológia a magyar állampolgárok viselkedésében: 1. volt, aki rettegett a vírustól; 2. volt, aki hullámmónak tekinthető, egyik nap bementek dolgozni, másnap már nem; 3. a szabálykövető, akik a legkiegyensúlyozottabban tudtak cselekedni, viszonyulni a helyzethez, reagálni az intézkedésekre. Az Oldal kiemelte a kormányzati kommunikáció fontosságát. A szakértők bevonása rendkívül fontos volt, valamint hogy olyan tudományos tanulmány készült az átfertőzöttségről, ami igazolta az Operatív Törzs rendszeresen kommunikált véleményeit; 4. a nihilista, aki semmilyen módon nem tartja be a veszélyhelyzeti útmutatásokat. Szerencsére ez nem volt jellemző Magyarországon.

Az Oldal ezután egy alapvető kérdést tett a településfejlesztési stratégiához: létrehozható-e folyamatosan tesztelt lokális immunközösség? Családi immunközösségek jönnek létre, ami pár főt jelent. Fontos tehát a kérdés, van-e lehetőség arra, hogy ezt egy szélesebb körben, szervezett formában lehessen biztosítani? Amennyiben ilyen létrejön, akkor a lokális fogyasztói köröknek a fenntartása biztosíthatóvá válna, illetve a családfenntartók tehermentesítése is megoldható lenne. Hiszen az oktatás átalakítása, az online térbe való

áthelyezés olyan extra feladatokat ró a családfenntartókra, amikre nincsenek felkészülve, és ez elvonja a figyelmüket a munkájuktól. A Civil oldal szerint ezt érdemes lenne megfontolni.

Végül néhány kérdéssel zárták hozzászólásukat: van-e lehetőség az 500 fő alatti rendezvények megszervezésének (betartva a szükséges előírásokat); konferenciák szervezése kapcsán felvetették, hogy van-e terv arra nézve, hogy aki konferenciára érkezik a határon belépéskor valamilyen gyorsesztesítés esetén elkerülhesse a karantént; akarja-e egységesíteni a kormányzat az online szolgáltatások járulérendszerének a szabályozását.

A **Munkavállalói oldal** előzetes anyag hiányában oldalálláspontot hozzátenni nem tud, így az oldalon belül kialakult körülbelüli konszenzusos álláspontot osztották meg. A Munkavállalói oldal nézetrendszere a válságnak a munka világát, foglalkoztatáspolitikát érintő kérdések kezelésével kapcsolatban más, mint ami elhangzott, illetve amire a Gazdasági oldal utalt. Az Oldal szerint jóval erőteljesebb állami beavatkozást igényeltek volna a munkahelyek védelme érdekében. Nem ez történt. Az Oldal számára sokkal problémásabb most már, hogy a különleges jogrend biztosította lehetőséggel élve egy olyan fellazítása történt a munkajogi szabályoknak, ami a Munkavállalói oldal számára nem elfogadható. Nem történt előzetes egyeztetés a gazdasági élet szereplőivel sem. A VKF ülések inkább utólagos tájékoztatásról szóltak. Szerintük azért probléma ez, mert egy válságos időszakban megnő a veszélye, hogy azok a társadalmi rétegek lesznek kiszolgáltatottabbak, akik normál körülmények között sem az erősebb felet képviselik. A munka világában az erősebb fél mindig a munkaadó.

A munkajogi lazítás eredményeiről szóló számok még nem láthatóak, a munkanélküliség, illetőleg az alacsonyabb státuszba, alacsonyabb jövedelembe való visszacsúszás várható leginkább a következő fél évben. Az előzetes egyeztetéseket hiányolják. Bizalomerősítő lépés lett volna egy előzetes egyeztetés a munkaadók, a munkavállalók és a kormányzat között. A munkavállalók félnek az egzisztenciájuk elvesztése miatt, ezek a rapid szabályozások pedig nem nyugtatólag hatnak. A piaci szereplők ugyanakkor nem éltek nagy mértékben ezekkel a munkajogi lazításokkal az eddigi tapasztalatok alapján. Az állami, önkormányzati területen nem tudták értelmezni a munkajogi lazításokat. Az önkormányzatoknál nagy probléma volt a finanszírozás. Vannak olyan területek, ahol a piaci szereplők önmérsékletet tanúsítottak valamilyen mértékig a gazdasági oldal részéről. Ugyanakkor az állami, önkormányzati munkáltatók részéről zavarodottság volt tapasztalható, mely a munkavállalók részéről szintén negatív pszichikai folyamatot indított el.

Végezetül hangsúlyozták, hogy a járvány hatására hozott intézkedéseket munkavállalói oldalról nem tudják teljes mértékig sikeresnek tekinteni, és egy ennél jóval erőteljesebb állami szerepvállalást tartottak volna és tartanak továbbra is szükségesnek ezen a területen a jövőre nézve.

Dr. Kucsera Tamás Gergely elnök hozzátette, hogy az NGTT épp a megfelelő fórum, ahol ezeket az egyeztetési elmaradásokat jelezni lehet.

A **Tudomány oldal** megköszönte Miniszterhelyettes úr sokoldalú, hatékony és részletes információkat tartalmazó előadását. Először elmondták, hogy a koronavírus milyen hatásokat váltott ki a magyar gazdaság számára. Az ipari termelés 2020. áprilisában 37%-kal esett vissza hazánkban, ami az Európai Unióban az egyik legmagasabb visszaesés. Az Unió átlag vonatkozásában 27%-os volt a visszaesés. A visszaesés fő magyarázata az autóipar magyar iparban betöltött kiemelkedő súlya lehet, ami rendkívül érzékeny a konjunkturális változásokra. Csehországban is hasonló volt az ipari visszaesés, 34%. A kiskereskedelmi termékforgalom 10,2%-kal csökkent 2020. áprilisában az előző évhez képest. Ez a szám az EU-ban 16,5%-os csökkenés volt. A külkereskedelmi export 37%-kal csökkent, az áruk

importja pedig 28%-kal esett vissza. Ennek eredménye a külkereskedelmi egyenleg romlása. Ez rendkívüli mértékben befolyásolja, csökkenti a magyar gazdaság növekedési lehetőségeit. Mögötte az egyik fő magyarázati tényező Németország 31%-os exportjának mérséklődése, ebben az évben.

A kormányzati és jegybanki intézkedésekkel kapcsolatban két megjegyzést tettek. Az egyik a jelen formájában egyedüli hitelmoratórium szerepére vonatkozik. Ennek a hitelmoratóriumnak a kerete 3600 milliárd forint, amelyből mintegy 2000 milliárd forint marad a családoknál és a vállalatoknál. Szemben a 2008. utáni pénzügyi válsaggal, amely veszélybe sodorta a devizahitelek helyzetét, most biztonságban vannak az adósok. Ez a nagyarányú törlesztés azt mutatja, hogy nagyon erős a magyar gazdaság. A jegybank is több komoly intézkedéssel támogatja a válságból való kilábalást. Külön kiemelték az 1500 milliárd forintos összegű növekedési „hajrá programot”, valamint a bankszektor likviditással való ellátását, ami szintén nélkülözhetetlen a gazdasági kilábalás számára. A gazdasági kilátásokat illetően megjegyezték, hogy Magyarország erős gazdasági fundamentumokkal érkezett meg a válságos időszakba, így megfelelő mozgástérrel rendelkezünk, ami nagy teret adott a költségvetés és a jegybanki akciók számára is. 2020-ban az eredeti költségvetés 1%-os hiánycéllal készült, azonban ennek az 1%-nak is az 1%-át egy tartalék képezte, tehát gyakorlatilag 0%-os egyenleg készült 2020-as évre vonatkozólag. Ez egyfajta tartalékot jelentett a költségvetés és az állami akciók számára. A Kormány mellett a magánszektor is jelentős megtakarítással rendelkezett. Erre példaként a háztartások nettó pénzügyi vagyonának nagyságát hozták fel. 2018-ban a GDP 59%-át tette ki a háztartási nettó pénzügyi vagyon; 2019-ben már a 109%-át, majdnem dupláját. Ezzel a háttérrel szakadt ránk a válság, és ez egy kedvező induló pozíciót jelentett.

A másik megjegyzés, hogy a válság erőteljesen és súlyosan érintette a magyar gazdaságot. Azonban a Magyar Nemzeti Bank a legkedvezőbb esetben még azt is elképzelhetőnek tartja, hogy 0 közeli gazdasági növekedés, vagy 1-2 tizedes növekedés valósuljon meg 2020-ban. 2021-ben pedig már jelentős gazdasági növekedés, ún. „visszapattanás” is várható.

A járvány következtében a foglalkoztatás ebben az évben átmenetileg várhatóan 100-150 ezer fővel esik vissza. Ennek a számnak egy része inaktívvá válik, a másik, kisebb része munkanélkülivé. Ezen probléma megoldására is van a Kormánynak programja. Ez a program 70.000 új munkahely megteremtésére irányul, és ha szükséges, akkor ezt a programot ki lehet terjeszteni. A program az első 6 hónapban a teljes bérköltséget fedezi, a munkáltatónak azonban további 3 hónapig kell még biztosítania a foglalkoztatást. A támogatást azok a cégek is igénybe vehetik, akik a válság alatt elbocsájtottak munkaerőt, most pedig újra dolgozókat vehetnek fel. Ezt a programot az Unió források átcsoportosításából tudja finanszírozni a Kormány. A teljes foglalkoztatást 2021. I. negyedévében közelítheti meg újból a magyar munkaerőpiac gazdaság.

Dr. Kucsera Tamás Gergely elnök megköszönte a hozzászólásokat, és felkérte Miniszterhelyettes urat a viszonválaszokra.

Dr. Orbán Balázs miniszterhelyettes úr megköszönte mindenkinek a konstruktív, a néha támogató, néha kritikus észrevételeket, hozzászólásokat.

Az Egyházi oldal hozzászólására reagálva elmondta, hogy örömmel értesült a Kormány, hogy az online térbe való áthelyezés pozitív fogadtatásra lelt. A Kormány nyitott és igyekszik mindenben támogatni ezt a vonalat is. A Művészeti Oldal észrevételével, a kulturális mentőcsomaggal kapcsolatban elmondta, hogy kifejezetten nagy jelentőséget tulajdonítanak a

csomagnak, ugyanis vannak szektorok, melyek teljes mértékben sérültek a válság miatt, és amelyeknek az újraindítása is nagyon nehéz lesz. Vannak olyan szektorok, melyek részlegesen sérültek, de mindenhol célzott módon, külön beavatkozási stratégia mentén kell haladni. A kulturális ágazatban dolgozók jogviszonyváltásával kapcsolatban elmondta, hogy egyrészt elindult egy bérrendezés, másrészt kimozdította az ágazatban dolgozókat egy olyan megrekedt helyzetből, amely évtizedek óta akadályozta ennek az ágazatnak a helyzetét. A Kormány szerint ez egy jobb stratégia mint az előző évtizedekben kialakított rendszer védelmezése. A Gazdasági oldal felvetésével és a bértámogatással kapcsolatban közölte, hogy azért volt szükség a különleges felhatalmazásra, mert ennek keretében rendeleti szinten tudták ezeket a döntéseket meghozni és korrigálni. Ezt csak ez a jogrendi konstrukció tette lehetővé. A Civil oldal felvetésére reagálva elmondta, hogy maximálisan támogatják a folyamatosan tesztelt lokális immunközösségek létrehozását. Egy irányba nem indult el a Kormány: a járvány elleni védekezés első szakaszában és a kivezető szakaszban is többször felmerült, hogy a földrajzi helyek szerinti megosztást tegyenek a járványügyi védekezésbe. Mivel az ország területén a fertőzöttség nem egyenletesen terjedt, hanem gócpontok szerint, ezért mondták többen, hogy érdemes lenne ezt a védekezésben is leképezni. A Kormány ettől tartózkodott, két kivétellel: 1. idősekre vonatkozó speciális, szigorúbb szabályok (idősek otthona, vásárlási sáv kialakítása); 2. Budapest kivezetése a járvány elleni védekezésből, mely 2 hetes eltolódással történt Pest-megyéhez és vidékhez képest. Ezen túlmenően a Kormány óvatosan viszonyult az ilyen izolációkkal kapcsolatban

Az 500 fő feletti rendezvényekkel kapcsolatban azért hozták korán meg a döntést; miszerint augusztus 15-ig tiltottak az 500 fő feletti rendezvények, mert egyértelművé szeretnék volna tenni a rendezvényszervező iparágak számára a szervezést. Az 500 fő alatti rendezvényeket folyamatosan vizsgálják, valószínűleg alacsonyabb létszámhatár lesz, az előkészítő munka még folyik.

A határokon való teszteléssel kapcsolatban kifejtette, hogy a határokon az ellenőrzés folyik, folyamatos a testhőmérséklet ellenőrzés, kivéve ott, ahol visszaállt a rend. A kormány már az elején azt a megközelítést követte, hogy a határellenőrzés visszaállítása mellett inkább mindenki menjen házi karanténba, várjuk meg a 2 hetet, nézzük meg, ki milyen tüneteket produkál, és ha szükséges, akkor tereljük az embereket az egészségügyi rendszerbe. A Kormány azt javasolja, hogy figyeljük a szisztematikus nyitást, és ha rosszabbra fordul a helyzet, akkor kell lépni.

Az online szolgáltatások támogatása kapcsán elmondta, hogy várják az ITM ezzel kapcsolatos elképzeléseit. Ez is az önellátó, járványálló képességünk megszervezésének kategóriájába esik.

A Munkavállalói oldal által megfogalmazottakkal kapcsolatban elsősorban elmondta, hogy a beszámoló miatta érkezett késve. Ennek két oka volt: a telítettség, valamint, azért nem lett kiküldve hetekkel ezelőtt, hogy minél pontosabb számok szerepeljenek az előadásban, amik naprakészek, és nemcsak informálisak.

A Kormány elkötelezett abban, hogy azok a típusú támogatások, amelyek úgy próbálják segíteni a Munkavállalói oldalt, hogy gazdasági növekedéshez nem vezetnek, és közben ellehetetlenítik a Munkáltatói oldalt, hosszú távon nem lesznek életképesek, különösen nem egy ilyen járványhelyzetben. A két oldal között van egyfajta ellentét, ami nem életképes. Tehát olyan helyzeteket kell generálni, ahol mindkét fél győztesen jön ki a szituációból,

mindkét oldal megtalálja a számításait. Ezeket pedig az NGTT-nek kellene a két oldallal és a Kormánnyal együtt összefognia.

Ezután röviden kitért a költségvetési egyensúly ügyére. A Kormány elkötelezett a költségvetés fenntarthatóságának megtartása mellett. Most a költségvetési hiánytól kissé el tudunk tekinteni, nyilvánvalóan ezzel összefüggésben az államadósság is csökkenő pályáról növekvő pályára fog állni, de amint lehet, vissza fogunk térni a csökkenő pályára. Mert azt a helyzetet, ami 2010-ben volt, már nem engedhetjük meg magunknak. Olyan erős kiszolgáltatottságot jelentett, amit nem szeretnénk újra. Ezért e tekintetben is visszafogott marad a Kormány. Ide kapcsolódik az Uniós források kérdése. Az Európai Uniótól kifejezett többlettámogatás nem érkezett a járvány elleni védekezéssel összefüggésben. Az Unió könnyítéseket hozott, amelyek segítettek nekünk (Például az a típusú állami támogatási rendszer, amit megengedett az Unió egyelőre 800 ezer euróig egyes projektelemek esetében. Természetesen lobbizunk azon, hogy ezt a keretösszeget emeljük). Ennek köszönhető a beruházás támogató program, melynek köszönhetően most már tudjuk a magyar vállalkozásokat magyar költségvetési forrásból támogatni. A német állam is hasonlóra készül az olyan nagy stratégiai vállalatok kapcsán, mint például a Lufthansa.

Közös kötvénykibocsátás merül fel valamennyi uniós ország esetében. Ezeknek a beszedett forrásoknak az elosztásán keresztül lehetne az európai gazdaságnak egy újabb löketet adni. Zajlanak az ezzel kapcsolatos tárgyalások. Döntés a nyár végére várható. Ez a magyar gazdaságnak is fontos addicionális forrást jelentene, amit stratégiai ágazatok (például hulladék, zöldenergia ipar, digitalizáció) megerősítésére használna.

Dr. Kucsera Tamás Gergely elnök úr felkérte az Oldalakat a második körös észrevételek megtételére.

Az **Egyházi oldal** véleménye szerint a félelmet az emberekben nem a kormányintézkedések váltották ki. Az emberek az rendítette meg, hogy se a tudomány, se a pénz nem tudja őket megvédeni a vírustól. Magyarországon a döntések időben megszülettek, az emberek tudták, hogy mihez igazodjanak. Nem úgy, mint Olaszországban. Az ember került középpontba. Ez egy nagy kihívás az Egyházaknak is. Az Oldal elmondta, hogy mindent a GDP oldaláról nézünk, sokkal többet kell foglalkozni magával az emberrel és az emberi kapcsolatokkal, mert ez adja meg az ember számára az igazi biztonságot.

A **Művészeti oldal** egyetért az Egyházi oldallal. A művészettel kapcsolatban az egyetlen fontos kritérium, hogy az emberről kellene szólnia. Az Oldal biztos benne, hogy egy sikeresen kezelt válsághelyzet után valamilyenfajta lelki, kulturális és szellemi megújulás következik, és remélik, hogy a művészet is megerősödve kerül ki ebből a helyzetből. Ezután reflektáltak a kulturális törvénymódosításra: alapvetően helyes szándéknak tartják, amelyet a kormányzat kezdeményezett a közalkalmazotti jogviszony átforgalmazásával, ugyanakkor hozzátették, hogy a járványhelyzettől függetlenül nem ez az első eset, hogy sajnos elmaradnak azok az egyeztetések, amelyek hiányát a Magyar Művészeti Akadémia is rendszeresen írásban jelez. A Kultúráért Felelős Államtitkárság sokszor ezekre az egyeztetésekre, véleményezésekre nem hagyott lehetőséget a szereplőknek. Ez egy ilyen helyzetben különösen rossz hatást kelt. Ugyanakkor kiemelték, hogy Magyarország az Európai Unióban GDP-arányosan a kulturális költségvetésben az első helyen van. Az Oldal úgy érzi, hogy a hatékonyságon sokat lehetne javítani, és egy nagyon szép időszak is következhet, ha a saját hibáinkból tanulunk.

A **Gazdasági Képviselői oldal** egy további kérdést tett fel a 65 év feletti vásárlási idősávjával kapcsolatban: van-e esély rá, hogy ez megváltozik, lerövidül vagy megszűnik, mert úgy tűnik, hogy hamarosan a vásárló, a lakosság fogja ezt felülírni.

A **Civil Oldal** a határnyitással, valamint a lokális immunközösséggel kapcsolatban tett fel kérdést: Van-e olyan elképzelés, ilyen irányú törekvés, ami a regionális gazdasági kapcsolatok és mobilitás felértékelődése miatt esetleg egy összehangolt járványkezelésre vonatkozik Közép-Európában akár V4 keretein belül, akár azokon a kereteken belül, ahol láthatólag a járványkezelés hatékony volt.

A **Munkavállalói Oldal** nem tapasztalja az álláspontok közeledését. Az oldalelnök elmondta, hogy saját véleményét tud mondani, mert oldalálláspontot nem tudott kialakítani. Megköszönte, hogy a többi oldal is felvetette az egyeztetések hiányát. Miniszterhelyettes úrral a termelékenység figyelembevételével a béremelések kapcsán az Oldal egyetért, ez hosszú távon valóban nem tartható. Itt rövidtávról volt szó. A kapitalizmusban megvannak a gazdaságba való beavatkozás szabályai, mely szabályok hosszú táv esetén érvényesülnek. De itt egy rövidtávú gazdaságon kívüli folyamatnak van negatív gazdasági következménye. A Munkavállalói oldal nem véletlenül helyezkedett arra az álláspontra, amire helyezkedett: rövid távú, gazdaságon kívüli esemény gazdaságra ható következményének aktuális kezelése, a társadalom jóléte, békéje, kiszámíthatósága érdekében. Ezért lett volna szerencsésebb bevonni ezen szereplőket. Az ajánlások alapján tripartit egyeztetésben élünk, nem pedig dualista egyeztetésben.

A **Tudomány Oldal** elmondta, hogy a magyar kormány a jegybanki intézkedéssel a lehetségeseknek szinte a teljes körét átöleli, egy maradt ki belőle. A megtett kormányzati intézkedések szükségesek és arányosak is. A válságot nem lehet úgy menedzselni, hogy átmenetileg ne legyenek veszteségek. Úgy látják, hogy sikerült a társadalmi, gazdasági veszteségeket minimalizálni. Kiemelték, hogy a munkavállalók és a munkaadók érdekeinek kiegyensúlyozott figyelembevételére van szükség. Most a válságkezelési intézkedések széles körében is, és hosszabb távra vonatkoztatva is, természetes, hogy ezt a követelményt el kell fogadni és érvényesíteni kell.

Dr. Kucsera Tamás Gergely elnök úr megköszönte dr. Orbán Balázs miniszterhelyettes úrnak az előadást és a válaszokat. Végezetül elmondta, hogy a kormányzat azon hozzáállása, ami a gyors, szükséges lépéseket megtevő bátorságról és elemzőképességről szól, az elmúlt 3 hónapban bizonyított volt. Fontos, hogy a visszafogottság megvan, tekintettel arra, hogy nem látható a válság hosszú távú hatása, hiszen egy interdependens világban, az tudhatjuk, amit magunk csinálunk, de a minket határozó külső partnereink mit fognak tenni, azt nem. Szücs Attila leendő elnök három gondolatot fogalmazott meg: 1. nem Isten büntetése ez, hanem Isten figyelmeztetése volt a vírus, és hogy ebből mennyit tanul az emberiség, az a jövő évek válasza lesz; 2. a Kormány egészségügyi válságkezelői intézkedési sikeresek voltak; 3. a gazdasági válságkezelői intézkedésekről beszélni még nem lehet, hisz nincs meg az az időtáv, hogy erről szakmai vitát lehessen nyitni. Majd megemlítette, hogy az NGTT év végi ülésén a gazdasági válságkezelés hatása lesz napirenden. Az az eszköztár, amit az MNB és a Kormány alkalmazott, egyedülálló Európában (ilyen például a 2000 milliárdos hitelmoratórium). Az eddig meghozott további intézkedések hatásairól decemberben fogunk tudni tárgyalni.

Dr. Orbán Balázs miniszterhelyettes úr megköszönte mindenkinek valamennyi támogató, kritikus és pozitív visszacsatolást. Zárszavában pár kérdésre még válaszolva elsőként az idősök *vásárlási idősávjával kapcsolatban* elmondta, hogy az a veszélyhelyzet kivezetésével

megszűnik, de amennyiben a Kormány mégis fent szeretné tartani, akkor a járványügyi készültségben vissza lehet hozni, viszont erről a Kormánynak újabb döntést kell hoznia. **A regionális gazdasági kapcsolatokra vonatkozóan azt tette hozzá, hogy a V4 kulcsfontosságú,** ám jelen pillanatban a legnagyobb feladat az uniós tárgyalásokon képviselt egységes álláspont. Ott kemény érdekütközés van, éppen ezért folyamatosan készülnek a tervek a V4 intézményes megerősítésére. **A bértámogatás hatékonyságával** kapcsolatban felajánlotta, hogy jövő év elején újra át lehetne beszélni, amikor is már láthatóak az Európai Unió munkanélküliségi adatai, ami el fogja dönteni, hogy kinek van igaza. Ha a Munkavállalói Oldalnak van igaza, akkor a magyar munkanélküliségi adatoknak rosszabbnak kell lenni, mint az Unió átlaga, ha a kormányzati oldalnak van igaza, akkor átlag alatti lesz az uniós munkanélküliség. **A munkaidőkeret és a munkaviszony szabályainak megváltoztatásához** hozzátette, hogy amikor egy munkáltatónak választania kell a járványhelyzetben a termelés 100%-os leállása mellett (miszerint vagy elbocsájtja, vagy fizetés nélküli szabadságra küldi a dolgozókat, vagy pedig a munkaidő keretre vonatkozó szabályok megváltoztatásával tud olyan helyzetet generálni, hogy ezzel az átmeneti, pár hónapos leállást túl tudja élni a munkavállalóval együtt, aki még bért is kap), akkor minden felelős kormánynak és minden felelősen gondolkodó munkavállalónak is az az érdeke, hogy a munkaidő keret szabályait ehhez igazítsa. Ezért tette ezt meg a Kormány. Nem tömegesen éltek ezzel a lehetőséggel, remélik, hogy a normális szabályrendszer irányába vissza lehet majd térni, annak fényében, hogy a 2. és 3. hullám hogyan fog alakulni. A jövőbe nem lát a Kormány, ezért jobb jogszabályokhoz kötni magunkat. Azt remélik, hogy ennek alapján tudjuk a társadalmi és gazdasági folyamatokat a magyar emberek számára kedvezően befolyásolni. Hálás, hogy itt lehetett, megköszönte a lehetőséget, és jó munkát kívánt a Tanácsnak.

Dr. Kucsera Tamás Gergely soros elnök úr megköszönte Miniszterhelyettes úr részvételét. A 2. napirendi pont keretében Elnök úr beszámolt az NGTT 2019. évi tevékenységéről. Az *Egyebek* napirendi pontban nem kívánt senki felszólalni, így Elnök úr megköszönte a Tanács érdemi munkáját, a Titkárság munkáját és családi, baráti körben eltöltendő szép nyarat kívánva bezárta az ülést.

k.m.f.